

'SOMS MOET JE JEZELF EEN ZETJE GEVEN'

Zit je op Candea, dan doe je een keer mee aan MDT. Dat staat voor *maatschappelijke diensttijd* en houdt in dat je een aantal uren inzet voor de samenleving. Bijvoorbeeld voor de sportclub, het verzorgingshuis of het Dickensfestival. Onder MDT vallen ook minder bekende projecten zoals Focus XXL en Vitesse United voor jongeren die bijvoorbeeld last hebben van stress of zich moeilijk kunnen motiveren voor school.

MDT op Candea wordt uitgevoerd door jongerenorganisatie Hope XXL. Projectleider Anny Huuskjes legt uit dat MDT niet alleen bestaat uit een maatschappelijke activiteit, maar dat de persoonlijke ontwikkeling van de jongere net zo belangrijk is. Dat geldt zeker voor Vitesse United (zie kader) en Focus XXL. "Dat is een 'reis' die ervoor zorgt dat jongeren met stress of een ander probleem beter in hun vel komen te zitten."

De aanmelding verloopt via het ondersteuningsteam van Candea, dat beoordeelt of Focus XXL past bij de leerling. "Je gaat met acht leerlingen vier dagen naar een buitenlocatie ergens in Nederland om los van alles in een mooie omgeving aan jezelf te werken. Daar moet je wel open voor

V.l.n.r.: Joep te Raaij, Ruby van Londen, Amber Hutjes, Rashad Mokiem en Anny Huuskjes.

staan", legt orthopedagoog Ruby van Londen uit. Tijdens hun verblijf volgen de leerlingen trainingen en doen ze allerlei groepsactiviteiten.

HOOFD SNEL VOL

Amber Hutjes (3-havo) en Joep te Raaij (3-vwo) hebben meegedaan aan Focus XXL. Amber heeft veel last van stress. "Mijn hoofd zit snel vol, zeker als ik veel toetsen en huiswerk heb. Dan heb ik wiskunde heel goed geleerd, maar haal ik toch een 3. Ik was al bij Susan Kluitman (jeugdspecialist, red.) geweest. Zij stuurde een appje over Focus XXL. Ik heb ja gezegd, want soms moet je jezelf een zetje geven. Het was een opluchting toen ik ontdekte dat ik niet de enige ben."

Joep kreeg een appje van zijn voormalige MDT-coach. Hij is veel te druk. School kost Joep extra tijd omdat hij in Didam woont en daarnaast heeft hij een baantje en doet hij vrijwilligerswerk bij zijn voetbalclub. "Het was fijn om even helemaal eruit te zijn en ik kreeg hulp die ik dacht niet nodig te hebben. Ik heb mezelf beter leren kennen."

in the picture

'JE ZIET ELKAAR NIET ALS ANDERS'

Candea heeft voor het derde jaar op rij meegedaan aan het Amikejo-project: vijftien vmbo- en mavo-vierdeklassers gingen naar Ieper (België), waar alles aan de Eerste Wereldoorlog herinnert. De loopgraven en oorlogskerkhoven maakten indruk, maar het samen zijn met leeftijdgenoten uit andere landen en culturen net zo goed.

Dat is precies de doelstelling van Amikejo, wat *plaats van vriendschap* betekent. Het project wordt mogelijk gemaakt door onder andere het EU-programma Erasmus+, dat scholieren uit heel Europa met elkaar in contact wil brengen. Bij Amikejo zijn dan ook nog twee scholen betrokken: het Städtisches Gymnasium Gütersloh uit Duitsland en OKAN Roeselaere uit België. Dat leverde een heel gemengde groep op, want op OKAN zitten 'nieuwkomers' uit onder meer Afghanistan en Oekraïne, terwijl Candea een Syrische leerling bij zich had en het Städtisches Gymnasium enkele Oekraïners.

"Dat is het mooie van dit project, dat allerlei nationaliteiten elkaar ontmoeten. Dat begint in de bus, want wij pikken de Duitse scholieren op in Venlo en daarna halen we de OKAN-leerlingen op", vertelt docent/begeleider Annemiek Meuleman. De groepen verbleven samen in een jeugdherberg. Bij veel activiteiten werden groepjes van drie gemaakt met van elke school een leerling, waardoor de jongeren elkaar echt leerden kennen.

Candea-leerlingen moesten eerst een motivatiebrief schrijven. Emma Hofland en Madelief van den Broek aarzelden geen moment. Het leek ze leuk om een weekje Engels te spreken en ze vinden het belangrijk om meer te weten over oorlogen. Madelief: "Ik had wel geleerd over de Eerste Wereldoorlog. Dus ik wist van de vele slachtoffers, maar als je in een loopgraaf staat, dringt het pas echt tot je door. Ik had een brok in de keel." Emma en Madelief zullen de trip naar Ieper vooral ook herinneren vanwege de contacten met jongeren uit andere culturen. "Je leert dat ze heel anders tegen sommige dingen aankijken. Bijvoorbeeld gay zijn is voor Oekraïense en Arabische jongeren veel meer een taboe", aldus Madelief. Emma: "Ik snap dat wel, want ze hebben andere normen en waarden. Maar we konden er wel over praten, omdat je elkaar accepteert zoals je bent. Je ziet elkaar niet als anders, omdat je één groep bent." Annemiek heeft dezelfde ervaring: "Ik vond het mooi om te zien dat ze het in discussies wel of niet eens konden zijn, maar elkaar wel respecteerden. Ik was doodop, maar op de goede manier, want het was een topweek." Die topweek krijgt nog een staartje, want er zijn vriendschappen ontstaan en afspraken gemaakt om elkaar te blijven ontmoeten.

V.l.n.r.: Madelief, Annemiek en Emma.

VITESSE UNITED

Vitesse United is een programma voor jongeren van 13 tot 19 jaar, die moeite hebben zich te motiveren voor school of om een andere reden een steuntje in de rug nodig hebben. Rashad Mokiem: "We gebruiken sport als middel om te werken aan de persoonlijke en sociale ontwikkeling. Ze leren samenwerken, presenteren en organiseren, maar ook op een goede manier omgaan met anderen." Het programma duurt zestien weken, waarin de jongeren iedere week een dagdeel naar Vitesse komen. Er wordt gevoetbald en gekickboks ze gaan de 'gym' in. Wat de deelnemers geleerd hebben, laten ze zien door samen een buurtactiviteit te organiseren.

MEER ENERGIE

Joep en Amber zeggen allebei veel te hebben gehad aan Focus XXL. Joep vertelt dat hij voor het gesprek met Candea Nieuws een mondeling Duits had, wat goed ging door de ademhalingsoefeningen die hij leerde bij Focus XXL. "En toen ik op mijn werk steeds vaker werd ingepland, ben ik ermee gestopt. Daardoor heb ik meer energie. Ik heb geleerd dat ik mezelf beter moet aanvoelen."

Amber weet nu hoe ze haar stress onder controle krijgt. "Voor een toets zeg ik tegen mezelf dat ik het wél kan en dan word ik rustiger. De trainingen zijn heel fijn en handig. In het begin moet je aan elkaar wennen, maar omdat je allemaal in hetzelfde schuitje zit, wordt het steeds makkelijker om over dingen te praten." Joep heeft dezelfde ervaring: "De laatste avond was best heftig, maar ook heel fijn. We zijn een hechte groep geworden. Dat merk je als je elkaar tegenkomt op school."

Ook bij Focus XXL hoort een maatschappelijke activiteit. Omdat tijdens de week veel appelsap gedronken wordt, gaan de acht deelnemers bij fruitkwekerij De Stokhorst appelsap maken voor daklozen.

BALANS VINDEN

Anny Huuskjes en Ruby van Londen horen Amber en Joep met voldoening aan. "Jongeren krijgen tegenwoordig zoveel prikkels en ze moeten zoveel ballen in de lucht houden. School, werk, sport, vrienden, sociale media... ze staan de hele dag aan. Het is mooi dat we met deze 'reis' kunnen helpen om een balans te vinden", aldus Ruby. Trouwens: wil je niet een week weg van huis, dan is er ook op school een training *Omgaan met stress*.

TUSSEN HET BLOKKEN DOOR EEN STUDIE KIEZEN

Voor examenleerlingen zijn het drukke maanden. Het is blokken voor de schoolexamens en straks het centraal schriftelijk én ze moeten een vervolgopleiding kiezen. De meeste leerlingen weten al wat ze willen, maar sommigen hebben nog een zetje nodig.

Jan-Hendrik de Jonge is decaan voor de havo- en vwo-bovenbouw. Hij weet dat het leeft. "De eerste schoolexamens zitten erop. Dan begint het te gonzen in de examenklassen. Ze moeten een keuze gaan maken." Voor leerlingen die een selectiestudie willen doen, is de deadline al op 15 januari. Dan kunnen ze nog switchen als ze worden uitgeloot.

De andere opleidingen en studies willen de inschrijving vóór 1 mei binnen hebben. Dat klinkt ver weg, maar volgens Jan-Hendrik hebben leerlingen die het nog niet zeker weten een vol programma voor de boeg. "Vaak laten ze de open dagen, stages en meeloopdagen in oktober en november lopen, waardoor ze aangewezen zijn op de laatste ronde in februari en maart."

Jan-Hendrik schat dat zo'n 80 procent de keuze al heeft gemaakt. De overige 20 procent wordt door de mentor 'achter de voden gezeten'. Een aantal komt bij Jan-Hendrik terecht. "Dan doen we extra testen die wat dieper gaan en ik kan mijn netwerk in het vervolgonderwijs aanspreken. Uiteindelijk maakt iedere leerling een weloverwogen keuze."

CORONA WAKE-UPCALL

Stan Vlaanderen (6-vwo) hoort bij de groep die het nog niet zeker weet. Hij is een leerling met een mooi verhaal. Corona kostte hem een jaar, maar was ook een 'wake-upcall' die hem veel heeft opgeleverd. "Vóór corona deed ik niet veel, want ik ging toch wel over. Tijdens corona liep ik vast. Toen heb ik de knop omgezet. Een vriend haalde me bij het MEP (Model European Parliament, red.) en de debatclub. Dat heeft me op het spoor van politologie gezet." Toch twijfelt hij nog, want uit het keuzeprogramma *Qompas* kwamen meer studies tevoorschijn. "Onder andere psychologie, wat me ook heel leuk lijkt. Net als lesgeven. Ik heb een studie gevonden in Tilburg die dat aan elkaar koppelt. Daar ga ik nog naartoe. Zolang het kan, blijf ik kijken of er

column

KANSENGELIJKHEID

"We doen alsof we zuiver kunnen vaststellen: jij bent een vmbo'er, een havist of een vwo'er". Maar uit onderzoek blijkt, ook na drie jaar in het voortgezet onderwijs, "een enorme overlap in prestatieniveau tussen de verschillende routes". Ik citeer Louise Elfers, professor kansengelijkheid in het onderwijs aan de Universiteit van Amsterdam. Hoewel we weten dat ons vroege oordelen de ontwikkeling van kinderen schaadt, houden we er in Nederland ijszerenheilig aan vast. In bijna alle westerse landen vindt niveaukeuze later plaats.

Een groep docenten en leidinggevenden uit de Liemers, van Candea, het Liemers College en basisscholen is vorige week op studiereis naar Finland en Estland geweest. Twee landen waar de onderwijsprestaties hoger zijn dan bij ons en de selectie later. In de dagelijks appjes en mails die ik vanuit het hoge noorden kreeg, las ik inspirerende dingen en waardevolle inzichten. Goed dat het onderwijs in de Liemers samen leert. Zou het tij bij ons in 2024 keren? Ik hoop het voor de leerlingen.

DRS. L.H.M. (LÉON) LUCAS (rector)

AGENDA

21 dec. Kerstviering bovenbouw. 22 dec. Kerstviering onderbouw. Vanaf 12.30 uur kerstvakantie (t/m 5 jan.). 8 jan. Studiedag (alle leerlingen vrij). 15 jan. Inschrijven maatwerkperiode 3, Eltensestraat (7.00-17.00 uur). 16 jan. Inschrijven maatwerkperiode 3, Saturnus (7.00-17.00 uur). 17-23 jan. Toetsweek havo/vwo-bovenbouw. 24 jan. Excursie tekenen havo/vwo-bovenbouw. Informatieavond-keuzevakkenmarkt & profielvakken 2-bb/kb en eventueel 2-mavo. Week 5 Driehoeksgesprekken 2-bb/kb/mavo. 29 jan. HAN-activiteit profielkeuze 3-havo. Voorlichting decaan 2-mavo (18.30 uur) en 3-mavo (20.00 uur). Begin maatwerkperiode 3. Inhaaltoetsen havo/vwo-bovenbouw. 31 jan. Open dag (alle locaties, 16.00-20.00 uur).

iets is dat ik nóg leuker vind dan politicologie." Stan is tevreden over begeleiding op Candea. "Mijn mentor voert regelmatig gesprekken en als ik naar een meeloopdag wil, dan kan dat." Stan noemt ook zijn moeder als belangrijke steun in de rug. Dat is iets dat Jan-Hendrik herkent als typerend voor ouders in deze regio. "Ik ben altijd verbaasd over de betrokkenheid van ouders hier. Ze gaan mee naar open dagen en zijn echt ondersteunend." Dat is een mooi compliment.

HBO OF VWO?

Candea houdt in januari of februari een presentatie over het verschil tussen hbo en universiteit. Het doel is uital op de universiteit voorkomen. Decaan Jan-Hendrik de Jonge: "We zien dat leerlingen naar de universiteit gaan, omdat ze vinden dat ze niet voor niets voorbereidend wetenschappelijk onderwijs (vwo) doen. Het grote verschil is dat hbo'ers willen weten hoe iets werkt, terwijl op de universiteit de waarom-vraag centraal staat." De precieze datum wordt nog bekendgemaakt.